Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 79. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 29-го КВІТНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, APRIL 29, 1982 No. 79. VOL. LXXXIX.

Відзначили наукову працю д-р І. Головач-Тирстон

Ню Йорк, Н. Й. (Д-р В. Гординський). — Щоденник „Ню Йорк Таймс", у своєму науковому додатку з 13-го квітня ц.р., подав статтю про те, що в медичній літературі великого розголосу набрала нова система лікування дитячої епілепсії, яку впровадила д-р Іванна Головач-Тирстон, професор педіятрії при університеті Вашінгтон у Сейнт Луїсі, Міссурі.

Д-р Головач досліджувала дітей, хворих на епілепсію, яких ліковано конвульсійними протизасобами. Після чотирьох років ці ліки були стримані, а дітей піддано строгому обслідуванню. Конвульсії повернулися тільки у 24 відсотках випадків. Коли епілепсія поверталася після здержання ліків вчасно і була відразу контрольована, поворот симптомів завважено тільки у 13 відсотках хворих.

Дуже важливим вкладом д-р Головач було відкриття недостачі цукру і кисню в мозку, без огляду на надмірний рівень цукру в крові. Введенням ґлюкози вона збільшила число дитячих видужань.

Американський уряд понад чвертьмільйоновою стипендією допоміг д-р Головач у її дослідах.

Д-р І. Головач народилася 1917 року в Едмонтоні, Канада. Батько Іванни, Семен, походив із села Накло коло Перемишля, а мати Йосифа, з дому Дворняк, із села Синяви, повіт Збараж. Брат д-р Іванни, Амврозій, був першим міністром українцем в Альберті.

Слід відмітити, що „Лікарський Вісник", журнал Українського Лікарського Товариства Північної Америки, вже в 1976 році ширшою статтею відзначив позитивні висліди дослідчої праці д-р І. Головач-Тирстон.

В. Макаренко відкрив виставку в Торонто

Торонто, Онт.— (Д.Д.) Сюди якраз приїхав відомий український маляр Володимир Макаренко, індивідуальна виставка якого відбувається тут .

В. Макаренко, народжений біля Дніпропетровська, щойно півтора року тому дістав дозвіл на виїзд із Совєтського Союзу. Тепер він разом з родиною живе в Парижі.

Виставка мистця В. Макаренка відбувається в новій ґалерії „Лавров - Таненбавм" при 106 Йорквіл і триватиме до 20-го травня. В четвер, 22-го квітня, мистець мав нагоду зустрінутися з українською громадою в Інституті св. Володимира, де були висвітлені прозірки з його творчости. Присутні зі захопленням вислухали розповідь мистця про його життєвий, мистецький і творчий шлях. Мистець теж відбув ряд інтерв'ю на радіо і телебаченні.

Від часу його приїзду на Захід, це вже третя самостійна виставка нашого земляка. З великим успіхом пройшли його виставки в Парижі і Стокгольмі. Восени мистець матиме виставку в Мецу, Франція, та в Барсельоні, Еспанія.

В. Макаренко є одним з найвизначніших українських мистців XX століття і вже втішається міжнародним визнанням.

Вийшла нова книжка С. Караванського

Торонто, Онт. — Із бібліотеки В-ва „Гомін України", ч. 54, та накладом і друком цього Видавництва минулого року тут вийшла 187-сторінкова книжка поета і письменника Святослава Караванського п.з. „Ярина з городу Хоми Черешні".

У цій книжці переплітаються жанри і настрої: проза і поезія, гумор і сатиричні нотки, дійсности тут і дійсности там — в Україні. Зміст поділений на кілька розділів: „Молитва", „Як я люблю Америку", „Із сміхом слово обнялось", „Чи ви бачили таке?", „Екскурсія до лябораторії слова" та „Для малих та дорослих".

У короткому слові — „Замість передмови" С. Караванський так пояснює цей збір жанрів у цій книжці: „Коли пишете давно і багато, то у вас завжди є архів із творів різних жанрів. Трохи того, трохи сього, трохи ще якогось. От і не знаєш, що з тими крихтами робити. Видавати кожен жанр окремо? Окремо гумор? Окремо біографії слів? Окремо казку? Окремо молитву? Думав я, думав і поклав видати все разом. Так і виникла назва цієї книжки 'Ярина' ".

Олег Пастушенко перевибраний до Шкільної ради Ірвінґтону

Ірвінґтон, Н. Дж. — Олег Пастушенко, 27-річний професіоналіст, активний у політичному житті Ірвінґтону, член Комітету здоров'я, назначений для контролі наркотиків, 20-го квітня був перевибраний до Шкільної ради міста на слідуючу трирічну каденцію. Коли числити, що вибори були двічі відкладені,— 6-го квітня — через сніговію; назначені на 13-те квітня і відкладені через жидівські свята, а 20-го квітня Олег Пастушенко на 12 кандидатів дістав 788 голосів, третій з ряду, після Герберта Рамо і Джоенна Стал — це великий успіх.

Олег Пастушенко, син Татіяни і Гараса Пастушенків, випускник Української парафіяльної школи св. Івана Хрестителя в Нюарку, середню освіту здобув в школі Ірвінґтону, а вищу — в Ратґерському університеті, спеціялізуючись в економічних науках. Вже більше року він працює як менеджер в українській забезпеченевій фірмі Олександра Смаля. Він мешкає в Ірвінґтоні з дружиною Ґейль, з дому Ґорських. О. Пастушенко — член 259-го Відділу УНСоюзу.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ БУШ ВИСТУПИВ з промовою перед парляментом Південної Кореї. У своїй промові він наголосив підтримку ЗСА Південній Кореї та потребу демократизації всередині тієї країни. Віцепрезидент передав президентові Південної Кореї, Чун Ду Гванові, листа від президента ЗСА Роналда Реґена, що його змісту ще не подано до публічного відома. В часі перебування віцепрезидента Буша в Сеулі студенти за допомогою інших елементів намагалися організувати демонстрації. Найбільшою була демонстрація після Богослуження, присвяченого арештованому католицькому священикові, який сидить у тюрмі в зв'язку із спаленням Дому американської культури в Пусані. Демонстранти домагалися звільнення того священика, як також звільнення Кім Дае Юнґа, одного з лідерів опозиції, якого недавно засуджено на довголітню тюрму у зв'язку з його політичною діяльністю.

ЗАГРОЗА ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ МІЖ АРҐЕНТИНОЮ І ВЕЛИКОБРИТАНІЄЮ ЗРОСЛА

Лондон, Англія. — Прем'єр Великої Британії Марґарета Тачер склала звіт британському парляментові з переможної операції на острові Південна Джорджія, повідомила, що з британського боку не було ніяких жертв, а по арґентинському один поранений та звернувся із закликом до Арґентини й зокрема до президента ґенерала Леопольдо Ґольтієрі закінчити конфлікт дипломатичними переговорами.

Операція на острові Південна Джорджія, розташованому 800 миль на схід від Фальклянддських островів, почалася висадкою з повітря англійських збройних сил та атакою на них арґентинського підводного човна, який саме в той час був недалеко головного порту острова Ґритвікену. У відповідь на атаку підводного човна британські гелікоптери перейшли до протиудару і декількома торпедами вивели його зовсім з ладу так, що він з трудом добився до порту, де його захопили англійські маринс (морська піхота). Після бомбардувальної підготови англійські вояки й маринс приземлилися з гелікоптерів на летовище Ґритвікен та висадилися швидкими штурмовими човнами. Очевидна тактична перевага британців, їхні прецизні оточувальні рухи, — число бійців по обидвох боках не багато різнилося, — та сила вогню змусили арґентинців до швидкої капітуляції. Після капітуляції Ґритвікен інша бойова група британців заатакувала другий порт Південної Джорджії, Літ. Невеличка арґентинська залога в Літ також поставила спротив, але по короткому часі вивісила білий прапор.

Пораненому арґентинському воякові британські польові лікарі мусіли ампутувати одну ногу, яка була комплетно розчавлена, а всіх інших арґентинських вояків забрано в полон. Полонених відставлено на британський корабель, де їх погощено спільним з британськими вояками обідом. Після короткого замішання на боці арґентинських державних чинників видано комунікат, в якому опрокинуто твердження британського командування й особисто прем'єра Марґарети Тачер. Арґентинський комунікат твердить, що бій за порт Літ триває далі.

На конференції членів Організації американських держав у Вашінґтоні, що її скликано на вимогу арґентинського уряду з пляном створити спільний протибританський фронт американських держав, міністер закордонних справ Арґентини, Ніканор Коста Мендез засудив гостро Великобританію й заявив, що Арґентина не окупувала чужої території, а тільки перебрала те, що їй належиться й таким чином привела до кінця колоніяльне панування Великобританії в тій частині Атлантійського океану. Він закликав до створення спільного фронту боротьби проти британців, в чому дістав підтримку від делеґацій Венесуелі, та Панами. В імені ЗСА виступив державний секретар Алек-

(Продовження на ст. 3)

ПРОХОДЯТЬ МАСОВІ ЧИСТКИ В ПОЛЬСЬКІЙ КОМПАРТІЇ

Варшава, Польща. — Пресове аґентство Ройтерса й численні кореспонденти інформують, що в Польщі далі проходить інтенсивна чистка в компартії, якою керує сам перший секретар ПОРП, прем'єр-міністер, міністер оборони і голова Військової ради національного спасіння в одній особі Войцех Ярузельскі.

Напередодні нарад Центрального Комітету Польської Об'єднаної Робітничої (комуністичної) партії партійна газета „Трибуна Люду" повідомила, що в березні усунено з компартії, або завішено у правах 44,500 членів, переважно за брак активности і чуйности до ворожої пропаґанди" та інші переступлення партійного кодексу. Понад 4,000 членів викинено за „порушення партійної дисципліни", а деяким закинуто навіть „легковажне ставлення до водожої підривної роботи та толерування антидержавної і антикомуністичної пропаґанди „веденої колишніми членами вільної профспілки „Солідарність".

Західні політичні спостерігачі кажуть, що пленум ЦК ПОРП нібито мав би розв'язати основні економічні питання і застановитися над господарською реформою. Члени ЦК, в числі 200 осіб, спочатку поділились на 14 різних комісій, які в першу чергу обговорювали незавидний економічний стан в країні і серйозну ситуацію, яка, на думку партійних чинників, постала у висліді частих страйків організованих „Солідарністю" і господарських санкцій застосованих деякими капіталістичними країнами проти Польщі після проголошення воєнного стану 13-го грудня минулого року. Так принаймене насвітлило ситуацію польське пресове аґентство ПАП, яке при тому обвинуватило вільну профспілку і особисто багато її провідних діячів за створення „нестерпної політичної й економічної ситуації". В комунікаті ПАП сильно критикується давно пропопідувану децентралізацію господарської системи, яка, на думку компартії довела до застою в індустрії, бо, мовляв, не було кому зайнятися своєчасною доставою сирівців до підприємств.

Вміжчасі речники польського уряду використовують кожну нагоду, щоб підривати за кордоном і у власній країні престиж вільної профспілки „Солідарність", яка, на думку заступника прем'єр-міністра Мєчислава Раковского „створила хаос в політично-суспільному, господарському і до деякої міри політичному житті Польщі". За такі потягнення, — каже Раковскі, —. речники „Солідарности" повинні бути притягнені до судової відповідальности, а сама профспілка повинна бути розв'язана, бо її діячі причинились до послаблення Польської Народної Республіки в кожному відношенні.

Така настанова уряду і компартії, — кажуть західні спостерігачі й аналітики, — вказує на поглиблення кризи між компартією і великою частиною польського народу, яка перетворюється постепенно у свого роду підпілля , не маючи змоги вільно висловити своєї думки чи відбити атаки урядових чинників.

ПОСИЛЮЄТЬСЯ БОРОТЬБА ЗА ВЛАДУ В СССР

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). — Сюди дісталися інформації, згідно з якими з наближенням зміни керівництва СССР, в Москві і в совєтських республіках вже від кількох років ведеться за кулісами боротьба за владу. Інформації з України і Білорусії говорять, що ця боротьба за владу посилюється і що інструментальним в ній є КҐБ і окремі секретні поліційні органи, створені в часі панування Брежнєва для різних специфічних цілей. У висліді внутрішньої боротьби в 1980 році загинув перший секретар Комуністичної партії Білорусії; була спроба в 1979 році замордувати В. Щербицького і О.Ляшка.

Спроба вбити В. Щербицького і О.Ляшка, цих двох наставників Москви в Україні, мала мати „кіровський профіль з націоналістичним обличчям", спричинити масові арешти, репресії і ув'язнення української інтеліґенції і молоді з однієї сторони, і позбутися В. Щербицького, одного з кандидатів на ключову позицію в уряді СССР у Москві, проти якого останньо ведуть кампанію російські шовіністи, претенденти на захоплення влади після відходу Брежнєва.

Атентат на Щербицького і Ляшка здогадно відбувся в Києві 4-го березня, 1979 року, на виборчій дільниці в середній школі на вул. Десятинній, де вони мали голосувати одними з перших; їх приїзд був заздалегідь запляннований. В приміщенні голосування у світильники було вложено вибухові речовини; сім лямп вибухло; було ряд поранених. Щербицький (перший секретар ЦК Комуністичної партії України) і Ляшко (голова Ради Міністрів УССР) вийшли з атентату непошкодженими. КҐБ і міліція скоро перервали слідство; винних, начебто, не зуміли або не схотіли знайти. Говорять, що атентат був спрямований на Щербицького, який має амбіції зайняти колись місце Брежнєва в Москві, і що за цим атентатом стояли російські шовіністичні елементи.

З Білорусії наспіли вістки, що аґенти КҐБ вбили в 1980 році першого секретаря Комуністичної партії Білорусі Петра Мироновича Машерова. У виконанні вбивства брало участь кілька аґентів. Згодом один з учасників проговорився про цю подію, після чого нагло помер на загадкову хворобу.

П. Машеров був кандидатом на позицію голови Ради Міністрів СССР після смерти Косиґіна. Він був відомий зі своїх поміркованих поглядів, а будучи членом Політбюра в Москві, висловлювався за потребою демократичних реформ в СССР. Машеров промощував свій шлях до найвищих позицій у Білорусі і Москві, почавши від участи в партизанських з'єднаннях під німецькою окупацією. Було відомо, що він особисто втручався в справу відомого білоруського правозахисника Михайла Кукобаки, листи якого до Машерова перехоплювало КҐБ і не доручало по призначенню. В Москві закидали Машерову (як колись Петрові Шелестові), що він потурає білоруському націоналізмові і поблажливо ставиться до релігії.

Є також вістка, що на весні 1981 року в Києві біля Хрещатика стався великий вибух, який спричинив пожежу. Від вибуху загинуло кілька аґентів, на чолі з полковником КҐБ.

У світі

УРЯД ЗСА ОРГАНІЗУЄ ЗРІСТ ДОПОМОГИ урядам Таїлянду та Південної Кореї, проти яких зростає натиск і загроза СССР. В'єтнамські війська, підтримувані Москвою, ліквідують опір самостійницьких елементів в Камбоджі й зближаються до кордону Таїлянду. В'єтнамська армійська група, яка підходить, а в деяких випадках уже осягнула таїляндський кордон нараховує біля 80,000 бійців та озброєна наймодернішою американською зброєю, яку вона перебрала від зліквідованої південнов'єтнамської армії. Уряд ЗСА вимагає від Конґресу збільшення допомоги країнам Азії, а в першу чергу безпосередньо загроженим на 94 мільйони долярів, тобто до суми 678 мільйонів. Допомога ця піде, в першу чергу, на дозброєння та на вишкіл вояків й побудову відповідних приміщень та площ вправ для них. Така сама потреба є з боку Південної Кореї. Північна Корея останньо дістає значно більше допомоги від СССР, як діставала дотепер, і одночасно з тим розпочала пожвавлену пропаґандивну акцію проти Південної Кореї.

П'ЯНИЙ ПОЛІЦАЙ В СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ Південної Кореї попав в шал і вимордував значне число своїх співгромадян. Він стріляв наосліп у різних зустрічних людей, а групи людей обкидав ґранатами. Накінець він вбив сам себе. Таким чином загинуло 62 особи, а понад 20 поранено, в тому деякі важко. Останні дві жертви загинули у хаті, в якій поліцай розірвав себе ґранатою. Команда корейської поліції повідомила, що дотепер той поліцай не виявляв ніяких особливих проявів і його команда вважала його вповні надійним та здібним виконувати службу.

РЕЧНИК ПРАВОЇ КОАЛІЦІЇ В ЕЛЬ САЛЬВАДОРІ і голова скрайньо правого угрупування Націоналістичного республіканського союзу, Роберто д'Обуіссон, якого обрано останньо на президента конституційного парляменту Ель Сальвадору, виступив рішуче проти спроб військових чинників просунути свого кандидата на президента Сальвадору. Теперішнього президента Сальвадору й голову привладної хунти Хозе Наполеона Дуарте праві угрупування рішуче відкидають, закидаючи йому занадто радикальну політичну лінію. Дуарте є лідером християнських демократів, найбільшої партії в Сальвадорі, яка, одначе, не здобула більшости у виборах, і праві створили власну коаліцію з виключенням християнських демократів. Д'Обуіссон закинув ґенералові Джеймові Абдулеві Ґутерріє, що він хоче накинути на президента країни кандидатуру іншого християнського демократа, Альваро Маґаню.

КЕРІВНИЦТВО ПОЛІЦІЇ Й СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ Туреччини повідомило про арешт групи крайніх правих елементів. Всіх арештованих є 12 і вони творять керівне й бойове ядро правого крила. Декому з арештованих поліція закидає участь у вбивствах і грабунках та в інших злочинах. В часі арештів знайдено схоВки зброї, у яких було п'ять легких кулеметів, дві пістолі та чимало амуніції. Рівночасно з тим турецька поліція знову арештувала колишнього лідера республіканської партії в Туреччині, яка тепер заборонена, та прем'єра Булєнта Есевіта за протидержавні заяви. Есевіт уже був арештований за подібні провини, навіть відсидів у тюрмі присуд за те, але звільнений він продовжував далі виступати проти уряду, що забороняють теперішні вийняткові приписи. В обороні Есевіта стають різні західньоевропейські ліберальні кола й він, маючи таку підтримку, демонстративно критикує уряд.

В Америці

В НЕДІЛЮ, 25 КВІТНЯ Ц.Р., ЗАКІНЧИВСЯ антинуклеарний тиждень, який організатори назвали „Ґравнд зіро", а метою якого було звернути увагу американської спільноти на небезпеку атомової війни і спонукати Уряд ЗСА та уряди усіх країн, які посідають нуклеарну зброю, щоб вони розпочали нову серію переговорів про припинення продукції цієї нищівної зброї. Роджер С. Монлендер, колишній член Крайової ради безпеки і спеціяліст контролі зброєння, який очолював цей рух, заявив, що тиждень антинуклеарних активностей був дуже успішний. Приблизно 350 міст, переважно коледжів, а також 1,200 середніх шкіл брали участь у проведенні численних акцій, які матимуть велике значення для майбутніх подібних та ширших антиатомових акцій. Адміністрація президента Роналда Реґена з великою увагою слідкувала за активністю цієї антинуклеарної дії і ростом цього руху взагалі.

У ВІВТОРОК, 27-ГО КВІТНЯ Ц.Р., У ВАШІНҐТОНІ розпочався процес над Джаном Гінклі, виконавцем атентату на президента Роналда Реґена, під час якого, як відомо, був тяжко поранений Президент і три інші особи, між ними пресовий секретар Білого Дому Джеймс Брейді. Оборонці Гінклі намагаються „доказати", що їхній клієнт був у хвилині стріляння „психічно некомпетентний" і тому на нього не можна перекидати повної відповідальности за атентат, хоч немає жадного сумніву, що він його виконав. Прокуратор натомість заявив судді Беррінґтонові Д. Паркерові, що ні один з урядових психіятрів не вірить у „тимчасову психічну некомпетентність" атентатника і вони переконані, що він є вповні здоровою людиною і тому може відповідати повнсітю за свій вчинок. Спостерігачі твердять, що оборонці ставлять у центр уваги не справу самого стріляння, бо вона вже давно доказана, а те, чи Гінклі можна оправдати з огляду на його психічний стан.

МАЙЖЕ ПОЛОВИНА РИМО-КАТОЛИЦЬКИХ єпископів у З'єднаних Стейтах підтримують пропозицію замороження З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом продукції нуклеарної зброї. Єпископ Нюарку Джозеф А. Френсис заявив, що досі у справі підтримки такого становища висловились 133 єпископи на всіх 280, але опитування ще не закінчилось і правдоподібно більше єпископів підтримають таку резолюцію. До чергової єпископської конференції ситуація дуже зміниться в користь прихильників цієї акції, — заявив єпископ Френсис на пресовій конференції зорганізованій Крайовим комітетом для поборення нуклеарних зброєнь, речники якої намагаються переконати президента Роналда Реґена, щоб він виступив з ініціятивою замороження цієї зброї. Конґресмен Едвард Маркі, демократ з Массачусетс заявив, що також в Палаті Репрезентантів багато членів підтримують цю пропозицію і роблять натиск на Президента, щоб ЗСА розпочали вступні розмови з СССР і по можливості з іншими країнами, посідачами атомової зброї.

ЧИКАҐЬКА КОМПАНІЯ „ТРИБЮН", ВЛАСНИК нюйоркської газети „Дейлі Нюз", погодилась на продовження переговорів на п'ять днів, щоб таким чином дати можливість одинокому поважному покупцеві, тексаському мільйонерові Джозефові Олбриттонові, закінчити розмови з 11-ма профспілками. Спілки вперто відмовляються від підписання договору, який передбачає замороження платень на протязі двох років і заборону страйків на протязі чергових п'ять років, щоб таким чином дати можливість видавцеві вийти з фінансової кризи.

ЗСА закуповують іранську нафту

Вашінґтон. — Департамент енерґетики ЗСА подав до публічного відома, що Уряд ЗСА закупив першу більшу кількість іранської нафти на вільному ринку від Ґаойл компанії, централя якої міститься у Женеві, Швайцарія. Куплена ропа буде збережена у копальняних штольнях в Луізіяні, як частина стратеґічної резерви.

Закон про створення стратеґічної резерви схвалений Конґресом ЗСА раніше, але з різних причин виконування його було пиняве і стояло далеко позаду призначених реченців. Особливою перешкодою була неґативна постава до творення таких резерв Америкою з боку Савдійської Арабії, яка побоювалася, що в критичному моменті ЗСА можуть вжити такі резерви, якщо вони будуть в більшій масі, для інтервенції на ринку й таким чином ослаблювати ціни. Крім цього Савдійська Арабія обороняла точку зору арабських продуцентів нафтової ропи, які в 1973 році наложили ембарґо на вивіз ропи до різних країн, щоб допомогти тим арабським країнам, які в той час вели війну з Ізраїлем. Тодішнє ембарґо викликало чималу паніку й замішання на енерґетичному ринку світу та значно піднесло ціни на ропу, чим розпочало довгий процес їхнього зросту аж до сучасного рівня.

Засоби міжнародної масової інформації звертають увагу, що закупом тієї ропи Уряд ЗСА фактично зняв заборону на купно і ввіз іранської ропи на терени ЗСА. Таку заборону схвалено в ЗСА після того, як іранський режим аятолли Хомейні відмовився був від звільнення американських закладників, яких він схопив і перетримував в ув'язненні 444 дні. Після звільнення закладників 20-го січня 1981 року міжнародною умовою між Альжиром і ЗСА — Альжир був посередником у тому звільненні і репрезентував іранські інтереси — заборону формально знесено, але фактично вона не переставала діяти аж до теперішнього купна ропи Урядом ЗСА. З цим моментом кожна фірма зможе її купувати і ввозити на терен ЗСА.

Ропу закуплено за дуже дешеву ціну, яка на біля п'ять долярів менша від офіційної ціни, яку вимагає ОПЕК і її члени. Іранські нафтові чинники вже декілька разів зверталися до американських фірм, щоб ті закупили іранську ропу по дешевій ціні, але американці відмовлялися, не зважаючи на очевидні великі користі з такої операції. Теперішній закуп виноситиме близько двох мільйонів бочілок на загальну суму понад 53 мільйони долярів.

Іран знайшовся в дуже великій потребі й намагається за всяку ціну продати якнайбільше із своєї продукції. Останньо та продукція піднеслася до близько 1,5 мільйона бочілок денно.

АМЕРИКАНСЬКО-ЖИДІВСЬКИЙ КОНҐРЕС, який відбуває свої наради в місцевості Ґроссінґер у стейті Ню Йорк, прийняв більшістю голосів резолюцію, якою він закликає американців жидівського походження, щоб вони сміливо висловлювали свої думки у справах американської закордонної політики, без страху, що такі висловлювання поглиблюватимуть антисемітські настрої серед американської спільноти. Речник Конґресу заявив, що резолюція була реакцією на дискусію про продаж радарних літаків Аваксів для Савдійської Арабії, у якій деякі дискутанти закидали жидівській спільноті однобічність і неоправдану критику Адміністрації президента Роналда Реґена, яка прихильно поставилась до цієї продажі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Договір в обороні Західньої Півкулі

Арґентина в обороні своєї політики мілітарного захоплення Фалькляндських островів покликається на договір про взаємну допомогу, що його підписали 19 країн Західньої Півкулі в 1974 році в Ріо де Жанейро. Цей договір засудив війну та зобов'язав цих, хто його підписав, у їхніх міжнародних відносинах — „не уживати погроз чи сили в спосіб — неспівзвучний з постановами Хартії Об'єднаних Націй чи цього договору".

Тепер Арґентина покликається на текст цього договору, домагаючись надзвичайних нарад Організації американських держав, щоб засудити Британію за висилку воєнної фльоти — з метою відібрання Фалькляндських островів.

Зрозуміло, ЗСА не апробували цих нарад, що є знаменним покажчиком, що Америка не погоджується з політикою Арґентини. До речі, якщо йдеться про американський народ, то він здебільшого не знає і не хоче знати, в кого з цих двох країн — більші права до тих островів. Але американці переконані, що тих 1,800 мешканців Фалькляндських островів, які є британського походження, не можна віддати під панування мілітарної хунти проти їх волі чи інтересу. Може бути, що деякі з південноамериканських країн вважають, що договір, підписаний у Ріо, може послужити також для полагодження власних територіяльних конфліктів і спорів, які існують у Південній Америці.

Одначе, справа не в тому, що Англія плянує відібрати ці острови при допомозі мілітарної сили, яку арґентинці кваліфікують як „екстраконтинентальну" потугу, що нарушує постанови договору в Ріо. Адже, на ділі, це сама Арґентина, порушила цей договір своїм збройним захопленням цих островів.

Що становить крайню небезпеку для Західньої Півкулі — це натяки арґентинських урядових чинників, що в остаточному випадку Арґентина може розраховувати на мілітарно-економічну допомогу Совєтського Союзу!

Арґентина зробила б велику історичну помилку, якщо б вона дійсно звернулася до СССР за мілітарною допомогою. У першу чергу, вона повинна пам'ятати, що договір в Ріо особливо був звернений проти будь-якої інтервенції Совєтського Союзу. Подруге, це була Арґентина, що порушила цей договір вславши 9,000 вояків, які силою окупували Фалькляндські острови, та зламала 6-ту постанову цього договору.

На ділі, цей спір не породила політика якоїсь колоніяльної европейської потуги — у бажанні поневолити певну частину південної Америки. Хоча, покищо, немає жадних доказів, що Совєтський Союз готується йти з негайною допомогою Арґентині, це тільки погроза арґентинців, що така допомога від СССР — цілком можлива. Але це може статися тільки за ініціятивою Арґентини, що, взявши з історичного аспекту, було б навіть більшим промахом від інвазії Фалькляндських островів.

Тут повинні забрати голос також країни Південної і Центральної Америки, якщо вони розуміють небезпеку будь-якої „допомоги" СССР у цьому конфлікті. Колюмбія та Трінідад, ідучи за Америкою, стрималися в голосуванні за скликанням надзвичайних нарад Організації американських держав. Інші або вагалися, або хотіли встановити історичний прецедент для своїх власних порахунків чи то з Британією чи Америкою.

Хто підписав договір у Ріо де Жанейро, повинен станути в обороні того договору і домагатися від О'бєднаних Націй засудження цього мілітарного промаху, який Арґентина зробила, окупувавши острови всупереч цьому договорові і Хартії Об'єднаних Націй.

ПРЕМ'ЄР УРЯДУ КНР ДЖАО ДЗІЯНҐ ЗДАВ ЗВІТ Постійному комітетові китайського парляменту, який є фактичним керівним тілом того парляменту, і в ньому подав, що почата значно раніше реорганізація уряду добігає до кінця. Ціллю тієї реорганізації є вдосконалити виконування функцій державної бюрократії, яка нараховує біля 20 мільйонів осіб. Після реорганізації уряд матиме вже тільки 41 міністерство та 15 віцепрем'єрів, яких перед тим були десятки. Згідно з китайським звичаєм, старі працівники не відходять на пенсію, а приходять до своїх урядів працювати, доки ще можуть всидіти. Здебільшого вони вже є тільки завадою й тому уряд рішився розв'язати ту проблему остаточно.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН НАЗНАЧИВ ДЖАНА Н. МекМагона на заступника директора Центральної Розвідчої Аґенції (Сі-Ай-Ей). Як відомо це становище ще донедавна займав Роберт Р. Інмен, який по довгих ваганнях зрезиґнував добровільно з того посту. МекМагон працює в Сі-Ай-Ей на керуючих постах вже понад 30 років.

Михайло Кучер

ДО ДЖЕРЕЛ МАЙБУТНЬОЇ КАТАСТРОФИ СССР

У Совєтському Союзі, точніше у Москві як центрі дисидентського руху, існує т. зв. права група дисидентів. Саме існування такої групи та її ідеї можуть стати джерелом майбутньої катастрофи СССР. З деякими думками цієї групи можна погодитися, деякі потребують заперечення як незвичайно реакційні. Вони пишуть приблизно так: Руїну комуністичної утопії довше замовчувати не можна. Західня критика совєтської комуністичної системи наївна і не діюча, подібна критика не викликає симпатії в СССР. На Захід, як зрештою — на цілий світ, насувається індустріяльно-екологічна катастрофа, або наближається глибока криза, яка вимагає вже тепер протидії, знийдення шляхів до нової цивілізації.

„Совєтський Союз перебуває під воєнною загрозою з боку Китаю. Західню буржуазію опанували процеси духовно-моральної деґрадації. Все це мусить штовхнути Совєтський Союз на шлях змін, спочатку часткових, а потім і цілком рішучих в обличчі державної катастрофи. Цю державну катастрофу, що невпинно наближається, можна сформулювати так: 1) совєтський режим за своєю природою мобілізуючий; він — рух до визначеної мети, але цю мету втрачено, і тому режим знерухомів. Рух припинився, почалося гниття. Нація деґрадується духовно, помирає. Суспільна і трудова дисципліна падає; 2) дорогою до визначеної режимом мети нарід зазнав колосальних втрат. Мета втратила зміст.

Етапи цих колосальних втрат такі: жовтнева революція, громадянська війна, ҐУЛаґ, смерть десятків мільйонів, штучний голод, примусова колективізація, звичка відмовляти собі в найбільш необхідному. Всі жертви для осягнення мети не виправдують режим. „Бог помер", а це веде до смерти суспільства. Країна опинилася на дні найстрашнішої небезпеки між двох смертельних ворогів Китаю і Европи. За теперішнього становища нарід не має засобів боротьби з небезпекою , — говорять речники цієї групи.

Група закликає всіх росіян об'єднатися духовно та інтелектуально, щоб вернути, мовляв, народові його могутність і славу; Росію треба перетворити у центр духовної історії людства, зробити її „провідником цілого людства".

А це означає, на мою думку, одне: всі народи — крім російського — неповноцінні. Доля Росії не тільки її доля. Тільки Росія може вирішити ґльобальну кризу, яку переживає людство. Інакше кажучи, спасти Росію означає спасти цілий світ. А для Росії означає вернути нації мету, вернути зміст всім жертвам і зробити націю здатною протистояти Китаєві та Европі.

Як це зробити? Тут ці росіяни звертаються до концепції історії. Християнство як універсальний засіб спасіння світу, мовляв, не вдалося. Коли християнство вийшло з катакомб, його спокусила світська влада і матеріяльна культура.

„Неповноцінний католицизм" викликав „хворобу" протестантства, і далі „еру буржуазности" з її культом наживи. Як реакція постав бунт соціялізму.

Конкретно: „зіпсуте християнство" — теза. Соціялізм — антитеза. Синтеза? Діялектика Геґеля з популярним діялектичним матеріялізмом. Але чи є це синтеза?

Є на світі тільки один нарід, який Бог охоронив від хвороби католицизму і вад буржуазности. Ціна збереження страшна — татарська неволя. Але з нею — відсутність „обіймів ренесансу Европи". Таким чином тільки Росія і в Росії залишилась „істинна віра" серед всесвітнього потопу буржуазії.

Засада історичнії доктрини тут така: якщо Бог хоче зберегти свій вибраний нарід, посилає йому всенаціональну смертельну небезпеку. Реформи Петра І, жовтнева революція і ГУЛаґ — всенародне нещастя. Вони мають зміст, вони не нонсенс. Ці жертви мають виправдання. За ними ховається „велика тайна" і Божественний промисл. Ті жертви — страшна ціна, але й виправдання за шлях до мети, до історичного призначення народу російського. Розклад комунізму тільки показав історичну перспективу, яка вимагає реалізації.

Комунізм — це тільки, мовляв, російська форма протестантства, а його заник — початок обновлення християнства. Бог — це „исконно русская" віра плюс іманентна релігійна суть комунізму; потрібна нова не поғансько-буржуазна, але аскетично-духовна цивілізація. Тільки з Господніх батоґів татарської неволі, жовтневої революції, ҐУЛаґу і совєтської влади прийде правдива віра.

Що може налякати — це звучить дико: виправдання ҐУЛаґів. Тут фатальне джерело правої частини совєтсько-російських дисидентів. Це старе дореволюційне каяття, інстинктовне стремління з чорного зробити біле, вернути зміст кривавому безумству і власне це криваве безумство зробити знаряддям відродження.

Що зрозуміли праві дисиденти і з чим можна погодитися? Викривальна функція дисидентства скінчилася; тепер мусить початися концепція позитивна. Ця концепція хоче викликати іманентно релігійну природу

(Продовження на ст. 3)

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ
редагує Лев Яцкевич

Два боки медалі

Живемо в добі, сповненій контрастів та суперечностей. З одного боку — злиденна убогість, з другого — мерехтливе багатство. Пишучи це, маємо на увазі, не тільки індустріяльно відсталі країни, такі, як: Азія, Африка та Південна Америка, але теж країни на вершинах їх технологічного розвитку, як: Японія, Західня Европа та Північна Америка.

Цей великий контраст між багатством та убогістю ЗСА недавно підкреслив у своїй передовиці „Філядельфія Інкваєр", пишучи, що у противагу кільканадцятьом мільйонам убогого населення, яким президент Реґен, за рахунок зменшення бюджетових витрат, плянує зменшити державну допомогу, живе стільки само, а може й більше мільйонерів, яких захищає федеральна, податкова структура, та які живуть розкішним життям і, в дуже короткім часі, з мільйонерів стають більйонерами.

У тому самому часі, коли Президент закликає в своїй телевізійній промові затиснути пояси, щоб припинити інфляцію, в самому Вашінґтоні постало біля 30 нових ресторанів, коло яких ще вечорами стоять довгі черги Кедиллаків, Мерцедесів і Поршів, не зважаючи на інфляційні ціни в тих ресторанах, в яких ціна середньої вечері (з напитками) дорівнюється 100 долярів, цебто приблизно висоті найменшої допомоги соціяльного забезпечення на місяць.

Сьогодні у газетах пишеться багато про застій у будівництві, спричинений високими відсотками мортґеджів. А одночасно, ми є свідками фантастичних прибутків з продажу та перепродажу ультралюксусових, ексклюзивних кондомініюмів.

Недавно оббігла американську та світову пресу вістка про те, що колишній президент ЗСА, Ричард Ніксон, „який декілька років тому купив у Ню Йорку кондомініюм („пентгавз") за 750,000 долярів, відпродав його лівійському дипломатові за 2,5 мільйона долярів. Заробіток, як бачимо несогірший!

Виявляється, що під сучасну пору, кондомініюм — це одна з найкращих інвестицій, яка з уваги на корисні податкові полегші, або т. зв. законні прогалини, дає змогу її власникові швидко збагатитися.

Але найбільше на тому бизнесі заробляють будівельні підприємці та продавці площ під будову нових кондомініюмів, або т. зв. будівельні підприємці в Ню Йорку, Вашінґтоні, Каліфорнії та на Флориді.

Йдеться тут не про звичайні кондомініюми середніх „з'їдачів хліба", але про суперлюксусові кондомініюми, ціна яких перевищує суму 10 мільйонів долярів. Про будову таких кондомініюмів згадує популярний, американський тижневик „Тайм" („Xanadu for 11 mil").

Їх будує каліфорнійський підприємець С. Тайлор Кулeридж у західній частині поселення фільмових зірок, в т. зв. Беверлі Гілс, у Лос Анджелесі, у формі 21-поверхових веж-хмарочосів. Наприклад, кондомініюм, у вежі Ль'Елізе, матиме від двох до сімох спалень та коштуватиме від пів до 11 мільйонів долярів, з тим, що власник 11-міліонового „пентгавзу" дістане ще в додатку даром автомобіль марки Ролл-Ройс. Житлова поверхня цього кондомініюму дорівнюватиметься 7,000 квадратним стопам, що вміщуватимуть сім спалень, вісім лазничок (кожна в іншім стилі), фоє для мистецьких творів та пивницю на вина, з автоматичною контролею температури та вологости. Кожна лазничка буде величиною малої гімнастичної залі, з круглою лазничкою із різнобарвного каррарійського мармуру. Вода в кожній лазничці випливатиме з крану у формі пащі дельфіна, позолочуваного 24-каратовим золотом. Не зважаючи на їхню високу ціну в часі т. зв. „опен гавз" цього хмарочосу з'явилося 2,000 відвідувачів зацікавлених купівлею тих унікальних кондомініюмів.

Виявляється, проте, що Лос Анджелес не має особливого рекорду в ориґінальності побудови своїх „пентгавзів". Згідно з недавніми повідомленнями, довкола Маямі, на Флориді, будуть збудовані під водою 4,000 апартаментів, з яких половина вже продана!

Але вершком комфорту буде, мабуть, 68-поверхова вежа, т. зв. „Трамп Тавер", при 5-ій авеню, у Середнім Менґеттені. Усі „пентгавзи" тієї вежі, на 40 найвищих поверхах, будуть устатковані купальними басейнами. Кондомініюм з трьома апартаментами, або т. зв. „тріплекс" коштуватиме 24 мільйони долярів. Не зважаючи на їх фантастичну ціну, на листі зголошених є вже, 11,000 потенційних покупців! З цього висновок, що інфляція не зубожує усіх людей на світі.

РАДА ЧИКАҐСЬКОЇ НАЙБІЛЬШОЇ В ЗСА, архиєпархії найменувала на тимчасового архиєпархіяльного адміністратора о. шамб. Джана Ричарда Кітінґа, якому минуло 48 років життя, щоб він вів всіма справами архиєпархії, аж до часу назначення на опорожнене місце після смерти кардинала Джана Коді нової особи. Таке назначення, як відомо повинно прийти від самого Папи Івана Павла II. З огляду на те, що чикаґська архиєпархія є найбільшою, а Римо-Кастолицька Церква в ЗСА нараховує понад 50 мільйонів вірних, Ватикан переважно назначує на це становище найкращого адміністратора з титулом кардинала.

Степан Горак

АКАДЕМІЧНА ПРАЦЯ ПРО АКАДЕМІЧНУ ГІМНАЗІЮ

Роман В. Кухар, „До блакитних вершин: Перша українська академічна гімназія у Львові в історичній перспективі." Лондон: Об'єднання абсольвентів української Академічної гімназії у Львові ЗСА, 1981. 146 ст. 12 долярів.

Д-р Роман Кухар, професор чужих мов і літератури в Державному університеті Форт Гейс у Кензасі, відомий український поет і автор численних виданих уже збірок, збільшив список своїх праць скромною розміром але багатою змістом монографію про першу українську Академічну гімназію у Львові. Тема на ділі — не нова на українському книжковому ринку, проте зібраний автором матеріял, його наукове опрацювання та об'єктивна подача читачеві заслуговує на окрему увагу.

Спонукою для написання історії гімназії, якої Кухар є випускником, була поява в 1978 році „Ювілейної книги УАГ", широко обговорюваної на сторінках української преси. Різні наглядні недоліки тієї, поспішно виданої, книги прямо заставили автора доповнити, а то і дещо справити матеріял „Ювілейної книги". Цьому питанню автор присвячує цілий розділ — „Про потребу цього видання", пояснивши обставини появи книги та різні недомаганя самої праці.

Вказавши на недоліки, Р. Кухар уважав своїм обов'язком вшанувати свою гімназію документальною історією школи, яка протягом свого довгого існування дала українській нації цілий ряд визначних абсольвентів та приблизно п'ять тисяч випускників, які збагатили українські успіхи в різних ділянках життя та змагань.

Сама праця — присвячена найбільш визначному з-поміж тодішніх учнів абсольвентові — св. п. Владиці Іванові, Архипастиреві Скитальців.

З уваги на відсутність потрібних джерельних даних праця аж ніяк не вичерпує такої широкої історичної теми в усіх деталях, але завдяки вмінню зібрати ввесь доступний матеріял, д-р Кухар вив'язався із узятого на себе обов'язку дуже добре.

Хронологічна побудова праці розкриває перед читачем історичний розвиток шкільництва у Львові, починаючи з 1400 роком. Перші львівські школи основані на Маґдебурзькому праві з кінцем XIII сторіччя були, звичайно, парафіяльними і — відомі під назвою „Фарні". Короткими розділами автор аналізує дальший розвиток через виникнення катедральної школи, яка вже в XVI сторіччі стала „академічною школою" з правом підготови учнів для вищих студій. Така багатоосвітня традиція у великій мірі спричинилась до зорганізування українського шкільництва з ініціятиви Ставропігійського Братства. В 1556 році при церкві св. Успення відкрито окрему школу для українців східнього обряду. В 1586 році переіменовано її на „Греко-Слов'янську Академію". Скоро Львів, поруч Острога, став новим осередком наукового життя, а між її вчителями були відомі брати Зизанії й інші. Ті два наукові осередки разом з Могилянською колеґією (заснована в 1631 р.) в Києві стали ініціятором і двигуном українського ренесансу.

Вплив як і зудар з єзуїтським шкільництвом, яке стало вогнищем поширювання католицизму на українських землях, а відтак розпад польської держави швидко довели до намагання скріпити українське шкільництво як засіб протидії проти польської аґресивности. В порівнянні до умов під Польщею, в загальному українське положення під владою Габсбурґів значно покращало, що і не залишилося без позитивних наслідків на полі шкільництва. Сам акт скасування кріпацтва в свій час разом з різними полегшами для української Церкви та установ взагалі були тому доказом. Реорганізація шкільництва та створеня п'ять державних гімназій створили, хоча частково, можливість для українців виплекати добре освічену інтеліґенцію та священство в новозаснованій духовній семінарії у Відні в 1774 році при церкві св. Варвари. Дальші успіхи стали можливими і то навіть тоді як приходилося часто за них тяжко змагатися.

Заснування львівського університету в 1784 році спричинило зріст важливости академічної гімназії, початково як частини самого університету, а відтак як головного постачальника студентів. Число студентів в 1839 році зросло до 500, що і затривожило поляків, які почали поборювати гімназію як і цілу шкільну систему — прихильну для українців.

Бурхливий 1848 рік приніс, попри знищення приміщення академічної гімназії, також і нові полегші для школи в формі дозволу на введення української мови як навчальної в нижчих і середніх школах. У 1849 році в перейменованому тоді на Цісарську академічну гімназію у Львові уведено українську мову як обов'язковий предмет у всіх клясах й як мову навчання деяких дисциплін на місце німецької мови.

Шістдесяті роки XIX сторіччя позначилися новим

(Продовження на ст. 3)

Л. Д.

„ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОЧИМА КОЛИШНІХ СТУДЕНТІВ"

(ТЕМА КОНФЕРЕНЦІЇ УВАН У ЗСА)

I

Конференцію, що відбулась 4-го квітня ц. р. у Ню Йорку, відкрив Юрій Шевельов, президент Академії, який нагадав, що недавно Академія запровадила цикл викладів про поодинокі міста України. Ці виклади включають наукові доповіді, конференції на певні теми і спогади про якісь періоди чи події в історії міст.

Понад місяць тому науковою доповіддю історика Омеляна Пріцака відкрито цикл доповідей про Київ. Сьогодні, Харківські виклади розпочинаються про Харківський університет.

Нині на еміґрації немає істориків, які досліджують історію Харкова і Слобожанщини. Навіть дехто думає, що Харків настільки русифікований, що вже став російським містом.

Це правда, що в Харкові переважає російська мова, але вона переважала і в другій половині XVIII століття, коли Сковороду підтримували російські купці Урюпін та Карпов, що жили в Харкові.

Юрій Шевельов сказав, що він з дитинства пригадує, що найбільші крамниці в Харкові належали російським купцям, найкращі кондиторські — французам, деякі заводи — німцям та іншим іноземцям. Тепер у Харкові панують російські технократи і бюрократи.

Проте Харків завжди був українським культурним осередком на всю Україну, найбільше на Лівобережну. В Харкові творило багато визначних письменників від Григорія Квітки до Олеся. Микола Хвильовий був закоханий у Харків. Павло Тичина написав:

Харків, Харків, де твоє обличчя,
до кого твій клич?

Харків відіграв важливу ролю в українському визвольному русі. З української громади вийшов Олександер Потебня. При обговоренні в 1905 році потреби скасувати заборони українського друкованого слова, з особливою гідністю висловився Харківський університет, де відповідну комісію очолював професор Микола Сумцов. Часом професорам Харківського університету щастило більше зробити для української культури, ніж професорам Київського університету, бо Харків не був таким центром як Київ, і в ньому було менше таких шовіністичних зубрів, як у Києві.

Історик Дмитро Багалій усе життя пов'язаний з Харківським університетом. Завдяки своїй дипломатії, він багато зробив для української культури.

Професор Шевельов сказав, що він не буде зупинятися на історії Харківського університету, бо вона подана в книжці Багалія про історію університету, а пореволюційний період висвітлений у статті Махайла Ветухова „Сто п'ятдесят років Харківського університету", надрукованій в „Анналах" Академії, т. V, 1956 рік.

На закінчення професор Шевельов ствердив, що в деяких еміґраційних колах проблеми української історії розглядають по осі Львів-Київ, а треба дивитися ширше і брати вісь Ужгород-Львів— Харків-Донецьк. Проблема Харкова — це проблема всієї України.

Сьогодні виступлять із спогадами про Харківський університет колишні студенти, що вчилися в різні періоди, починаючи від 1928 і кінчаючи 1958 роком.

Любов Дражевська

Першою читала свої спогади Любов Дражевська, яка в академічному 1928-29 році вчилась на літературному відділі Харківського університету Народної Освіти, що в той час існував на місці університету, а в роках 1933-35 на геолого-географічному факультеті Харківського державного університету і обидва рази її з нього виключено, як дочку контрреволюціонера.

Любов Дражевська розповіла, що 1928 року найголовнішим критерієм при прийманні студентів до ВУЗів було їх соціяльне походження. У першу чергу приймали робітників та селян і їх дітей, значно менше приймали дітей вчителів та лікарів, лише 3-4 відсотки мали складати діти службовців (книговодів, друкарок тощо).

У групі, де вчилась Л. Дражевська, більшість творили селяни і діти селян, які переважно були у віці двадцять 22-29 років. Майже ніхто не мав закінченої середньої освіти. Серед студентів був письменник-гуморист Юхим Вухналь, який пізніше загинув у тюрмі.

Розмовна мова між студентами і всі виклади були виключно українською мовою. Трьох професорів, що їх лекції слухала Дражевська, в середині тридцятих років заарештували і вони загинули в тюрмі. Це були: професор історії України, Наталя Мірза-Авак'ян, професор української мови, Кость Німчинов і Павло Ріттер, видатний учений санскритолог.

Із самого початку академічного року йшла чистка студентів від так званого „ворожого елементу": виключаючи з університету дітей священиків, торговців, куркулів, заарештованих. У квітні 1929 року виключили також Л. Дражевську.

1931 року її батько повернувся із заслання до Харкова і вона вирішила знову вчитися. То був час масової втечі інтеліґенції з поля гуманітарних наук і літературної роботи. Кращі випускники середніх шкіл ішли на факультети точних наук, багато літераторів міняли фахи.

У січні 1933 року Л. Дражевська поступила на геолого-географічний факультет Харківського Педагогічного Інституту Професійної Освіти. Знову більшість студентів становили селяни, чимало було колишніх сільських учителів, малоосвічених. Тепер слабих студентів прикріплювали до сильних, і вони підготовляли їх до іспитів.

У вересні 1933 року був відкритий (тобто відновлений) Харківський Державний Університет імені Ґорького. Були відокремлені — географічний і геологічний відділи. Якість навчання підвищилася, більшість професорів викладала українською мовою.

Це був час голоду, розкуркулювання, арештів, але студенти боялися про це говорити. Хоч у той час менше виключали з університету „ворожого елементу" але Л. Дражевську виключили за доносом одного студента, що знав про її виключення шість років перед тим.

(Продовження буде)

До джерел...

(*Продовження зі стор. 2*)

совєтського режиму як політичної організації для мобілізації народу на новий подвиг.

Совєтська влада вже не вірить в комунізм, але рівночасно не може відмовитися від ґрандіозности свого завдання. Але як тоді совєтська влада виправдається за минулі злочини? Вона в минулому несвідомо, а тепер свідомо — мовляв — є Божим знаряддям для будови нового християнського світу.

Старий західній світ цілком вижився. Щоб не загинути разом з ним, потрібна нова цивілізація. Захід такого завдання виконати не може. Тільки совєтська влада, якщо прийме православіє, здібна почати велике завдання перебудови світу.

Для того не потрібні економічні ресурси, ані громадські права. Нарід мусить пристосуватися до совєтської влади і прийняти її за рідну, бо вона „від Бога". Тільки тоді нарід може зробити совєтську владу справді народною.

Хто ж перешкоджає тому? — На думку цих росіян, перешкоджає „космополітичне дисидентство", що орієнтується на Захід. Це „космополітичне дисидентство" наробило порожнього політичного галасу й пробує унеможливити народові його історичне призначення. Це космополітичне дисидентство кормиться покидьками західньої цивілізації. І тому праві дисиденти називають програму Сахарова „жидівсько-масонською". А Солженіцин для них тільки пересічний ліберал, який передягнувся в патріота і націоналіста.

Правим російським дисидентам осоружна ідея Солженіцина про свободу думки і слова у майбутній Росії. Свобода в Росії потрібна тільки жменці „жидовствуючих" космополітів; велике мистецтво не потребує „свободи думок" і „свободи творчости". Ті люди говорять так: в Росії було занадто багато страждань, і вони — страждання — не можуть оформитися в „космічному і жалюгідному демократичному ішакові". Бог того не дозволить. Західньої демократії — в майбутній Росії не може бути.

Тут згадаймо висловлення на цю тему російського мислителя Леонтьєва: російська нація ніби спеціяльно створена не для свободи. Ця думка була висловлена перший раз 1895 року.

Для правих російських дисидентів демократія — зло, тому що вона в основі не тоталітарна, що вона нездібна контролювати цілий суспільний організм. Совєтська влада тому добро, що вона в основі тоталітарна. Ось ціна, яку мусить заплатити російський народ за свою вибраність. Він мусить бути і далі рабом тоталітарної держави.

Такі погляди — це смертний засуд для Росії. Виходить раб „сосуд справжньої віри", має бути моральним вчителем людства. Але раб насправді може вчити мистецтва рабства.

Отже перед нами тоталітарно-націоналістична утопія.

В основі лежить недовір'я до людини, яка не має елементарного права вибору, яка тільки може бути знаряддям в руках всемогутньої держави. Замість Бога маємо тоталітарно націоналістичну утопію.

Що таке тоді Росія — нація чи імперія? Для людей подібних поглядів СССР — це не механічне об'єднання різних націй, а мітичний організм, де окремі нації доповнюють одна другу і на чолі з російським народом творять мале людство, як ембріон і духовий детонатор цілого людства. Або СССР — це тільки лябораторія вибраного народу для „православізації" світу.

Тільки „русскій" народ має право на імперію замкнену, ізольовану від інших націй.

Це деякі головні контури совєтської доктрини націоналізму. Ця доктрина ставить в основу політичного життя країни новий ҐУЛаг для інтеліґенції та інакодумаючих, нові народовбивства для жидів та винародовлення інших народів неросіян, новий хрестоностий похід на Китай тощо.

Очевидно совєтська влада має в собі ембріон теократії. Завдання совєтського месіянізму стати знаряддям створення нового царства на землі, якого ще не було ніколи у світовій історії, але яке, згідно з Св. Письмом, має бути. Російська монархія виявилася занадто слабою для створення такого царства. Тільки совєтська комуністична партія здібна перетворитися у православну партію Совєтського Союзу. Тоді б, мовляв, настала ідеальна держава.

Московська революція має світове значення. Революція мусить розповсюдитися на цілий світ. Має настати православізація цілого світу. Соціялістичний реалізм зовсім не мертве мистецтво. Його основні засади, цілісність і людськість, у майбутньому перетворені у теократичному мистецтві.

У сучасному світі, на думку тих росіян, панує культ Пікассо, Кафки. Набокова, Фройда. Вони носії сучасного нігілізму, отруйні мікроби загнивання світу. Вони створили ідею порожнечі і бездушности, невміння та небажання думати.

ВИСТАВКА РОДИНИ СУРМАЧІВ

Ню Йорк, Н.Й. — Український Інститут Америки, який, як відомо, міститься при 2 Схід 79-ій вулиці (ріг П'ятої авеню), влаштовує виставку родини Сурмачів „Колекції і спогади". Спогади — Мирон Сурмач, 89-річний сеньйор, основник української крамниці „Сурма", згадає про свою публікацію „Спогади моєї книгарні Сурма" (по-українськи); колекції — Мирон В. Сурмач, син Мирона і теперішній власник крамниці, покаже свою збірку 100 античних українських жіночих сорочок; Ярослава Сурмач-Міллс, дочка-артистка, виставить свої останнього випуску оригінальні образи, мальовані на склі. Відкриття — субота, 8-го травня ц.р., о год. 2-ій по полудні. Відкрито щоденно, крім понеділка, від 2 — 6:30 по полудні.

Золотий Ювілей 35-го Відділу СУА в Озон Парку

У березні українська громада в Озон Парку пережила два небуденні ювілеї, а саме: 7-го березня ц.р. 90-річний ювілей Блаженнішого Патріярха Йосифа, а 14-го березня 50-річний золотий ювілей 35-го Відділу Союзу Українок Америки. Заснували цей Відділ 14-го березня 1932 року в Озон Парку, Н.Й., 20 відважних жінок-патріоток, які горіли любов'ю до своєї поневоленої батьківщини України та хотіли їй допомогти. Не дивлячись на несприятливі в той час обставини, — не було ані церкви, ані залі, — ці українські патріотки у малій громаді заложили громадську жіночу установу, щоб допомагати один одному у громаді, а що важливіше — допомагати українському народові. У березні сповнилося 35-му Відділові 50 років нелегкої праці. З членів-основниць залишилися в живих дві: присутня на бенкеті К.Костишин, що мешкає тепер у Гемптстеді, Н.Й., та П. Швед, яка мешкає у Філядельфії, Па., у зв'язку з хворобою не могла приїхати на святкування, а прислала привіт.

Свято підготовив і ним проводив Ювілейний комітет у складі: П.Бабська, В. Третяк, З. Левицька і А. Опарик. За їхнім стараннням видано ювілейну книжку, в якій поміщено, крім історії СУА, усі привіти, починаючи від привіту Блаженнішого Патріярха Йосифа, місцевих товариств та організацій, а кінчивши особистими привітами.

Свято започатковано Службою Божою у наміренні членства СУА, а закінчено панахидою за померлих членок-основниць та всіх інших членок, які відійшли у вічність. Бенкет відбувся о 2-ій ґод. по полудні в церковній залі. За президіяльним столом сиділи: о. крилошанин Л.Мудрий, о. д-р Бойсак зі Стемфорду, матір о. Л.Мудрого, стейтовий сенатор Нор, стейтовий асемблімен Сміт, голова Централі СУА мґр І.Рожанковська, членка основниця К. Костишин, К.Васло з мужем, представниця Українського Музею Марія Савчак та союзянки з ділового комітету.

Програму бенкету відкрила голова Ювілейного Комітету П. Бабська, яка подала програму та попросила голову 35-го Відділу СУА до привітання гостей. В. Третяк, привітавши присутніх, попросила о. Мудрого перевести молитву; опісля переводила бенкетом З.Левицька, яка дуже добре вив'язалася зі свого завдання, вплітаючи в програму гуморески, та впровадила присутніх в добрий настрій.

Місцевий хор під диригентурою Л.Рейнаровича проспівав гимн СУА та „Боже, на землю нашу споглянь" муз. Нижанківського. Після представлення президії П.Бабська виголосила доповідь, у котрій згадала історію СУА, її дотеперішні осяги та пляни на майбутнє. Опісля відчитано привіти від Патріярха Йосифа, що присутні прийняли оплесками стоячи. Дальші привіти були від єпископа В.Лостена зі Стемфорду та довколишніх Відділів СУА — 1, 2, 7, 64, 80, 82, 83 і 112-го, та усні привіти. Від Централі СУА мґр І.Рожанковська подякувала за співпрацю з Централею та побажала ще кращих успіхів в майбутньому. Сенатор Нор сказав, що про сьогоднішний ювілей він вніс до стейтового сенату проєкт резолюцій про СУА в точці 7-ій і 72-ій, а копії цих проєктів передав голові В.Третяк, що присутні прийняли оплесками. Гарний привіт та признання за щиру працю зложив о. Мудрий та о. Бойсак зі Стемфорду. На особливу увагу заслуговує привіт делеґатки 112-го Відділу у Воррингтоні, Па., Лесі Орлян. Вона вже тут народжена дочка членки-основниці покійної вже Орлян, яка, за її словами, дала своїй мамі обітницю, що праці в СУА не залишить ніколи і обітницю дотримала. Хоча вона перепровадилась з Озон Парку, але на новому місці заложила Відділ 112-ий, в якому вона є головою, а три її доні — членкинями.

З місцевих установ привіти склали: І.Пригода від 200-го Відділу УНС; М. Вітенко від УККА Відділ Озон Парку; І.Безубяк від 51-го Відділу ООЧСУ в Озон Парку. Закінчив привіти Р.Крупка від Патріярхального Т-ва в Озон Парку. Він дав аналізу трьох елементів жінки: жінка — матір, жінка — політично-громадська діячка, жінка — бойовик. Голова Централі мґр І.Рожанковська вручила почесну грамоту 35-му Відділові як одному з найстарших Відділів. Голова 35-го Відділу В. Третяк вручила грамоти й відзнаки місцевим членкам.

У мистецькій частині виступили молоді бандуристи Галя і Андрій Гарматії, які у супроводі бандур проспівали пісні: „Рідна мати моя" „Козачок", „В зеленім гаю". Виступ українського народного балету під орудою Кунинської-Шмерековської привітали присутні оплесками. В. Холєвка, А.Яшин, М.Шмериковський та С. Холєвка виконали танок „Залицяння"; Н. Гончаренко — танок „Хустина", а М. Левицький — „Гайдук". На закінчення виступив ансамбль у повному складі. Точку „Напровесні" виконали Т.Бабська, І.Яшин і В.Палчинська.

Програму закінчив місцевий хор під дириґентурою Л.Рейнаровича, при фортепіяні Т.Левицький, який відспівав „Нагадай, бандуро" муз. Китастого; народні пісні „Ой, під гаєм гаєм", „Ой, піду я до млина" муз. Ф.Колесси, пісню „Ти моя Україно" муз. А.Гнатишина.

Голова В.Третяк подякувала всім за участь та попросила о. Бойсака до загальної молитви. Цей вдалий ювілей закінчено національним гимном „Ще не вмерла Україна".

В.З.

ВІДЗНАЧАТЬ ЛЕМКІВСЬКУ ТРАГЕДІЮ

Пассейк, Н. Дж. — В неділю, 2-го травня ц.р., о год. 4-ій по полудні, тут в приміщенні Української Централі при 240 Говп авеню відбудеться заходами Організації Оборони Лемківщини і під протекторатом Відділу УККА святочна академія для відзначення 35-ої річниці виселення українців з Лемківщини і Засяння. Доповідь на тему: „Лемківщина у визвольних змаганнях українців за соборність своїх земель" виголосить ред. Василь Пасічняк. У мистецькій частині візьмуть участь: ансамбль бандуристів „Гайдамаки" під мистецьким керівництвом О. Головацького, проф. Роман Левицький та Ірина Халупа.

ВИСТАВКА ЛЮБИ МАЗЯР

Дженкінтавн, Па. — Мистецька виставка образів Люби Мазяр відбудеться тут від 2-го до 14-го травня ц.р., в ґалерії бібліотеки Менор коледжу. Відкриття виставки заплановане на 2-го травня о год. 3-ій по полудні. Ближчі інформації можна отримати телефонуючи на число (215) 885-2360. Виставку в кінці тижня можна буде відвідувати від 1-5-ої години по полудні; під час тижня тільки за попереднім домовленням. Мисткиня Л. Мазяр народилася у Венесуелі і в молодому віці прибула до ЗСА. У нюйоркському Пратт інституті студіювала ґрафічне мистецтво і тепер працює в одній з відомих косметичних компаній.

Загроза...

(*Продовження зі стор. 1*)

сандер Гейґ, який підкреслив, що найбільш правильною, а навіть єдиною дорогою для осягнення полагоди посталого арґентинсько-британського конфлікту є прийняти за підставу для дипломатичних розмов ухвалу Ради безпеки ОН у тій справі. Резолюція Ради безпеки 502 вимагає негайного припинення бойових дій, евакуації арґентинських збройних сил з Фалькляндських островів і започаткування політичних переговорів.

Після довгих закулісових спроб знайти сприємливий для всіх компроміс більшість делеґацій ухвалила резолюцію, яка визнала суверенність Арґентини над Фалькляндськими островами. Делеґація ЗСА стрималася від голосування разом з двома іншими державами. Питання спільного фронту й далі не рішене.

Вміжчасі британська фльота зближається до Фалькляндських островів, а деякі її швидкі одиниці вже є на тих водах. Прем'єр Великобританії, Марґарет Тачер заявила, що тільки радикальна зміна арґентинської постави й політична основна розв'язка можуть змінити важку ситуацію. Коли того не буде, її уряд видав фльоті наказ атакувати. Непровірені інформації з різних джерел подають, що менші британські з'єднання вже висадилися на Фалькляндських островах й розпочали розбудову бойових причілків та, можливо, летовища.

Академічна...

(*Продовження зі стор. 2*)

наступом поляків на український стан посідання та шкільництво зокрема. Українство відповіло зорганізуванням товариства „Просвіта" та організацією політичних партій. У висліді боротьби українці досягнули введення української навчальної мови в усі кляси Академічної гімназії. Перший іспит зрілости в українській мові відбувся у 1878 році.

У трьох кінцевих розділах проф. Р. Кухар уже в більших деталях описує події навколо Академічної гімназії до кінця існування Австро-Угорщини і відтак під Польщею, взглядно до 1944 року. Статистичні дані, склад професорів, предмети навчання попри важливіші зовнішні події, разом з численними світлинами директорів гімназії та фото будинків школи збагачують вартість праці, яка до речі своїм змістом переходить поза вужчу тему і тому являється важливим вкладом у ширшу історію української науки. Короткі резюме в англійській і німецькій мовах задовільнять цікавість чужинця, якому ця праця попаде в руки, бож вона вартісна — змістом і формою. Український читач з почуттям національного задоволення і з цікавістю прочитає та краще зрозуміє долю нації, споглядаючи проникливим оком автора в минуле.

Ділимося болючою вісткою, що 26-го квітня 1982 року відійшла від нас у Вічність у розквіті молодого життя, на 36-му році, наша Найдорожча і Невіджалувана
ДРУЖИНА, МАМА, ДОНЬКА, СЕСТРА, ВНУЧКА, БРАТАНКА, СИНОВА і БРАТОВА

бл. п.

ОЛЕНКА ЛЕСЬКІВ САВИЦЬКА

з дому ВІРЩУК

маґістер економічної адміністрації, молода суспільно-громадська діячка, членка Союзу Українок Америки, членка Українського Музею, активна членка Українського Інституту Америки, пластунка, активна у Батьківському Кружку Школи Українознавства у Ню Йорку і голова Організаційного Комітету Української Жіночої Конференції.

ПАРАСТАС буде відправлений в п'ятницю, 30-го квітня 1982 року, о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин, 1600 Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в суботу, 1 травня 1982 р., о год. 8:45 рано у цьому ж похоронному заведенні. СЛУЖБА БОЖА о год. 9:30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. при Сенфорд Аве., а відтак на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

чоловік — ЮРІЙ
діти — ХРИСТЯ і ДАНИЛО
родичі — МАРІЯ і ВОЛОДИМИР ВІРЩУКИ
сестра — ІРЕНА ВІРЩУК
бабця — СТЕФА ПОВАЛЯЧЕК
дідо — МИХАЙЛО ВІРЩУК
стрийко — РОМАН ВІРЩУК з дружиною
тесті — ТЕОДОЗІЯ і ЗИНОВІЙ САВИЦЬКІ
братова — ГАНДЗЯ САВИЦЬКА МИЦАК з чоловіком ЮРІЄМ
родина — МАКИ
родина — ЛЕСЬКОВИХ і РУДАКЕВИЧІВ
Ближча і дальша Родина

•

Великі пожертви крови сторонніх людей давали надію на Оленки видужання. Тому, замість квітів проситься Memorial gift of a Blood Donation in the memory of Olenka Savyckyj, LDS Hospital, Salt Lake City, Utah, where she struggled for life. Blood donations may be made at any hospital Blood Bank Center that participates in such a transfer, або проситься пожертви на Союз Українок Америки — Фонд Олени Лотоцької. Покійна Оленка була від молодих літ членкою СУА, де останньо стала душею нових плянів цієї організації.

Відійшов у вічність пластовий провідник

У вівторок, 23-го березня 1982 року, в Дітройті помер на удар серця на 78-му році життя інженер Євген Ґут-Кульчицький, якого багато знало під кличками „Ґена" і „Приблуда", іменами, під якими появлялися його статті на професійні пластові теми. Він все своє життя займався Пластом. Ще від гімназійних часів захоплений пластовою ідеєю увійшов у пластове життя, як провідник. Займав багато чолових позицій у свому досить довгому житті. Ще на рідних землях належав до Верховної Пластової Команди у Львові. З переїздом до Праги на студії негайно включився у пластове життя, яке тоді вже було на терені Чехо-Словаччини. Він записався на політехніку в Празі, яку закінчив в 1928 році й став професіоналістом-інженером. Але насправді його професією не були технічні науки. Ввесь свій час він присвятив Пластові. В той час також одержав від Верховної Команди у Львові титул скавтмайстра і грамоту та відзначення за великий вклад праці за кордонами батьківської землі. Є.Ґут-Кульчицький увійшов до зорганізованого, але досить ще слабо діючого пластового життя у Празі, Подєбрадах, Брні та Братіславі. Він підсилює його, стає на чолі його проводу. Віддає себе вповні теоретичній і практичній проблематиці в тих ділянках, а все для того, щоб підготовити нові пластові кадри для майбутньої підсиленої дії Пласту, для творення нових кадрів. Стає незаступним виховником у пластових таборах у Карпатській Україні. Туря Ремети, Кобилецька Поляна, та інші місцевості бачили його при пластовій праці, яку він провадив у життя. Багато учасників тих перших років пластування згадує його, як незвичайно пробойового, точного, обов'язкового та з великим знанням, яке вмів передати іншим. З непересічною рутиною він викладав курсантам, таборовикам всі пластові дисципліни. 1924-25-26 і 1927 роки — це роки найбільшого імпульсу в інтенсивному вишколюванні нових пластунів, які пізніше стали опорою в організуванні Пласту на Закарпатті та на іміграції. У 1930 році стає співосновником нового твору Союзу Українських Пластунів Еміґрантів, що в скороченні звався СУПЕ. З того часу він переходить на редактора „Пластових Вістей", офіційного видання СУПЕ. І хоч змінювалися голови СУПЕ, але він безперебійно редаґував цей журнал аж до його розв'язання німецькою владою у 1939 році.

Св. п. інж. Євген Ґут-Кульчицький

Він став організатором та ідеологом мандрівних таборів, які майже кожного року провадив з Праги в Карпатську Україну і почерез неї, шукаючи кожного року іншої дороги, іншої стежки поміж недоступними гірськими плаями, іншу верховину, іншу едельвайску на Близницях та все інший маршрут. Він знав і плянував, як можна корисно використати річку Тереблю, як можна провести машини і турбіни почерез Тереблю-річку, щоб здобути енерґію-електрику, щасливе добро для населення, ще 30 років перед урядовим здійсненням. Він знав кожний діямант в околицях Синевірського озера, що лежав не використаний ніким. Він знав кожний граничний камінь на Говерлі, на Попі-Івані, Попаді та інших Менчулах чи Туркулах. Він знав затаєну домівку в недоступних нетрах, де відважні сходилися і назвали її „Проґноза". Сам професійний знавець картографії і піонірки. Це був один з найкращих мандрівників.

По розв'язанні Пласту німецькою владою у Празі, він відходить в Карпатську Україну і тут стає до диспозиції патріотичних кіл, будівничих її. Стає співосновником першої фази „Карпатської Січі" ще в Ужгороді, будує для її майбутньої дії статут, а потім включається дуже глибоко в організаційну вишкільну та навіть адміністративну мережу „Карпатської Січі", другої фази, вже в Хусті.

Проходить важкі часи по втраті Карпато-Української держави. Але за якийсь час разом із іншими не йде на відпочинок, а знову плянує щось нового. В 1945 році стає співосновником першого пластового З'їзду в Карльсфельді. Редаґує перші числа пластового журналу „Молоде Життя" в Мюнхені та видає кілька інших пластових видань. Стає активним учасником першого пластового конґресу в Ашафенбурзі, де виголошує програмову доповідь на ідеологічні теми. Працює також у місцевій пластовій частині в Берхтесґадені. Ґут-Кульчицький — співорганізатор Шостого Куреня українських пластунів-сеніорів „Закарпатці".

В часи діяспори найвища пластова установа — Головна Пластова Старшина в Мюнхені, наділяє його великим довір'ям, доручає йому відповідальний пост, уповноваженого українського Пласту на Америку, в країні нового поселення. Завдання це він виконав якнайкраще. Продовжував далі видавати журнал „Молоде Життя". Для наладнання контакту поміж розсіяними окремими пластунами, почав видавати „Пластовий Листок", що появляється і посьогодні. Він став першим головою Крайової Пластової Старшини в ЗСА. Але і на місці свого осідку в Дітройті не занедбував пластових справ. Приклав рук до організації першої пластової станиці. Зорганізував комітет для купна і вигосподарення першого Пластового Дому в Америці взагалі, посвячення якого відбулося незвичайно імпозантно.

Перебрав редаґування від Начального Пластуна Сірого Лева сеніорського офіціозу „Сеніорська Ватра", переклав книжку Байден-Пауела „Скавтінґ для хлопців". Став членом редакційної колеґії для нового видання підручника проф. Олександра Тисовського „Життя в Пласті". Зредаґував Збірник з нагоди десятиліття пластової станиці в Дітройті. Їздив на всі пластові з'їзди, виголошував програмові доповіді. Він — учасник пластових панелів, ділових комісій для правильників, член видавничих комісій.

Оце був його шлях. Хто знав його, подивляв в ньому незвичайну силу, витривалість, велику енерґію, повножиттєвий виступ, строгість до себе і до свого навкілля. Кожен, хто знав його, пророкував йому столітнє життя. Здоровий, як рунґурський кедр. Він сам не доторкнувся ніколи в житті до чарки алькоголю, і навіть досить гостро напоминав тих, які деколи, тільки вряди-годи, доторкалися такого питва з нагоди великих торжеств за щастя молодих, чи на іменинах та уродинах знатних друзів. Втримував і перестерігав, не до подумання, строгий режим у свому житті. Подиву гідного порядку людина, яку можна сміливо назвати пластуном-провідником. Головна Пластова Булава надала йому святого Юрія у золоті.

Першу Панахиду по Спочилому відправлено в четвер, 25-го березня, у похоронному заведенні Бугая, яку з великою набожністю відслужив о. Севастіян Сабол, ЧСВВ, учасник творення Карпато-Української держави. На другий день Панахиду відслужив єромонах Гліб Лончина, Студит, пластун. Відбулася також стараннями місцевої Пластової Станиці церковна відправа, яку ще раз відслужив о. Сабол, по якій пл.сен.кер. Стефа Король, станична, попрощала Покійного і попросила до слова представника Головної Пластової Ради і Головної Пластової Булави до надгробного слова. Після цього голова Осередку Праці Пластових Сеніорів, пл.сен.кер. Ігор Король, попрощав Покійного від Осередку і прочитав листа зі співчуттям від Крайової Пластової Старшини. На другий день, після молитов і поминальної Літургії, відбувся похорон з участю представників організацій, установ та громадян. На тризні, якою проводив Степан Щуровський, промовляли від ОДВУ — інж. Степан Білий; від „Рідної Школи" інж. Данило Березовський; від Товариства Емеритів — інж. Теофіл Марчак, та від Культурно-Громадського Клюбу — інж. Василь Колодчин. У тризні взяли участь члени Пластового Відділу УНС, головою якого Покійний був впродовж 20-ти років. Зачитано також життєпис св.п. Євгена. Вдова проф. Фалина Кульчицька від себе, від родини Міхняків і від сестри Покійного Галі Ґіжейовської висловила щиру подяку всім, які були помічними у важких хвилинах суму. Так прикладно відпровадила вдячна громада свого активного громадянина на вічний спокій.

Михайло Бажанський

У Тусані будують церкву

У Тусані, Аризона, всього 120 українців. Ця мала горстка українців взялася за велике діло. Громада постановили збудувати українську католицьку церкву св. Михаїла. Це велика відповідальність. Але це Божа справа, тому з вірою глядимо у майбутнє. Рідна церква, єдина, може нас згуртувати та зберегти серед чужого моря від асиміляції.

Неділя, 14-го березня ц.р., — це пропам'ятний день для українців в Тусані. Цього дня Владика Іннокентій Лотоцький посвятив фундаменти церкви та започаткував діяльність нової парафії св. Михаїла в Тусані.

Торжество почалося Службою Божою в 11-ій год. ранку. Із Владикою Іннокентієм сослужили: о. Микита із Сан-Франсіско, о. Курило із Сан Дієґо, о. Олешко з Чикаґо. Співав жіночий хор. На Службі Божій були присутні єпископи тусанської дієцезії Морено і Ґрін.

У проповіді єпископ Іннокентій поґратулював місцевій громаді та згадав про переслідувану церкву в Україні, яка живе в катакомбах. Українці організують нові церкви на поселеннях, щоб об'єднатися, працювати та вимолювати Божі ласки для поневоленої Церкви і народу. Урочисте копання землі започаткував Владика Іннокентій з отцями, а потім ішли гості та члени Парафіяльного комітету.

Наші жінки — Фостяк, Бліда, Ткачик, Лярсен і Галич приготовили обід, який подавали на площі біля церкви.

З Фініксу прибули численно гості, були й представники з Чикаґо. До каси Будівельного комітету вплинуло понад 3,000 долярів.

Церковний комітет просить українські парафії та людей доброї волі допомогти малій громаді в Тусані, висилаючи датки на адресу: С. Ткачик, 824 Савт Магнолія, Тусан, Ариз. 85711.

В місцевій пресі були повідомлення про будову в Тусані української церкви, яка має простору посілість та дуже гарне положення з чудовим краєвидом гір св. Каталіни.

Оля Ґоляш-Тимцюрак

Д-Р ГОВАРД РАСК, АМЕРИКАНСЬКИЙ спеціяліст та основник галузі лікувального процесу після недуг чи операцій, зробив тритижневу поїздку по КНР на запрошення уряду КНР. Д-р Раск інформував китайських лікарів та медичну обслугу про американські методи лікування та реконвалесценції. На його доповідях були завжди дуже численні читачі, які з увагою слідкували за його думками. Це дало змогу сконфронтувати методи модерної медицини з методами традиційної китайської медицини. В КНР, як сказав д-р Раск, біля 20 водсотків населення має різні недоліки, яких медицина не усуває, бо або не знає техніки, або занедбує такі випадки. Це спричинює величезні шкоди, бо ж 20 відсотків населення — це біля 200 мільйонів людей, які з огляду на тілесні недоліки не в силі використати своїх природних сил і можливостей.

Потрібні прізвища українців, які загинули у Бабиному Ярі

У минулому році знову актуальною стала справа Бабиного Яру, де нацисти замордували багато тисяч українців і жидів. Нашим обов'язком є подбати про те, щоб пам'ять про невинні жертви нацистського злочину була утривалена для нашої історії і для історії усього людства. Найкращим засобом утривалити цю пам'ять було б видання історичної праці про Бабин Яр, у якій були б записані навіки прізвища українців, які там загинули.

Ми свідомі того, що сьогодні, після сорок років, не буде можливим відшукати прізвища усіх жертв Бабиного Яру, чи навіть велику частину із них, але є конечним щоб ми, поки ще живуть останні свідки цих трагічних подій, записали, утривалили і зберегли їхні свідчення для історії. Якщо ми це занедбаємо, майбутні історики будуть знову писати історію наших земель — без нас, так, як написана без нас історія останніх століть.

У зв'язку з цим, Українська ліґа проти знеславлювання просить усіх громадян і усі організації, які знають прізвища українців, які загинули у Бабиному Ярі, переслати їх на адресу Ліґи: Ukrainian Anti-Defamation League, Ins, P.O.Box 2142, Jenkintown, Pa. 19046.

Просимо подати по можливості вік жертви, звідки походив чи походила, причину ув'язнення німцями і тому подібні інформації. Рівночасно просимо подати прізвища українців, що їх нацисти знищили за поміч жидам.

Прізвища українських жертв нацистського злочину у Бабиному Ярі потрібні Ліґі із такої причини: жидівська організація — Центр імени Давида Нюмана — заплянувала видати пропам'ятну книгу Бабиного Яру, у якій будуть усі відомі прізвища жертв Бабиного Яру. Над тією книгою працює письменник Семен Кіпніс, який недавно прибув з України. Кипніс включає у свою працю українців, що їх німці знищили за поміч жидам. Українська Ліґа увійшла у контакт із Кіпнісом і переговорює про те, щоб у цій книзі були записані теж усі відомі українські жертви Бабиного Яру. Якщо б переговори з Кіпнісом не увінчалися успіхом, Ліґа плянує видати, у співпраці з котримсь нашим науковим товариством, книгу в англійській мові про українські жертви Бабиного Яру.

Дальший розвиток цієї справи буде всеціло залежати від того, скільки ми одержимо прізвищ українців, які згинули у Бабиному Ярі.

Доложім усіх старань, щоб світ довідався і про українські жертви нацизму.

За Українську Ліґу проти знеславлювання

Дзвінка Швед
Ніля Павлюк

ІМПРЕЗА СОЮЗУ КУПЦІВ І ПІДПРИЄМЦІВ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Філядельфія, Па. — Союз українських купців і підприємців, Відділ у Філядельфії, відзначить, в рамках викладів на Українському католицькому університеті, День св. Юрія — патрона українського купецтва. У програмі: Молебень, святочне слово — Олександер Борецький, голова СУКіП, панель на тему „Ідентичність підприємця — хто він і яке його завдання". Участь беруть: Михайло Петришин — підприємець, мґр Марта Шиприкевич — банкір, інж. Лідія Дяченко — покупець, д-р Юрій Рибак — коментатор. Запити і дискусія. Імпреза відбудеться в четвер, 6-го травня, о год. 7:30 вечора, в Домі Т-ва св. Софія при 7911 Вайтвуд ровд, Елкінс Парк, Па.; вступ вільний, гостям раді.

ВИСТАВКА ОБРАЗІВ Б. БОЖЕМСЬКОГО

Чикаґо, Ілл. — Заходами 12-го Відділу Українського Золотого Хреста тут відбудеться виставка малярства і графіки мистця Богдана Божемського в приміщенні „Сеньйорів" при 2355 Захід Чикаґо авеню в днях: п'ятниця, 7-го травня, о год. 7:30 вечора відкриття; слово про мистця скаже О. Гарасовський; субота, 8-го травня, від 10-ої рано до 9-ої вечора і в неділю, 9-го травня, від 10-ої рано до 7-ої вечора. Виставлені картини до набуття.